N^er 25.

27 Listopada.

Rok 1828.

Czwartek.

GONIEC KRAKOWSKI,

DZIENNIK POLITYCZNY, HISTORYCZNY i LITERACKI.

Dziennik ten wychodzi 3 razy w tydzień, to jest co Wtorek, Czwartek i Sobotę o godzinie 5 wieczór, w Krakowie w drukarni wydawców braci *Gieszkowskich*. Prenumerata kwartalna kosztuje Zp. 6 gr. 15. w mieyscu, pojedyńczy numer gr. 6. w królestwie polskim z pocztą Zp. 10.

XXV. BULETYN

NOWOŚCI POLITYCZNYCH.

ROSSYA. (*Z Petersburga 4 Listopada.*) W dniu 31 Paźdz: odbyła się na polu marsowem wielka parada woyskowa, złożona z *piechoty:* 6 batalionów gwardyi przybocznej,-- 4 batalionów pierwszey brygady, trzeciey dywizyi grenadyerów,-- 1 batalionu karabinijerów;-- z *jazdy*: pierwszy dywizyi kiryssyerów,-- półku kawalergardów,-- półku gwardyi konney,-- półku kiryssyerów gwardyi, i artylleryi.--- Mnóstwo niezliczone widzów, pozapełniało wszystkie mieysca, nawet dachy i drzewa; a okrzyki radosne na widok Cesarza bohatyra, Oyca oyczyzny, napełniały powietrze.

TEATR WOYNY. Wiadomości z Warny dnia 20 Października donoszą: że dwa korpusy woyska tak długo w bliskości tey warowni stać będą, dopóki roboty około *fortyfikacyi* zupełnie ukończone niebędą.--- Jnny korpus udał się obecnie do Sylistryi, dla wzmocnienia armii oblegaiącey.-- Od wzięcia Warny, bombardowanie Sylistryi jest podwojone, że w krótce spodziewać się należy iey poddania.

Podług listów z Galaczu teyże daty, okropne burze w ostatnich dniach panowały na morzu czarnem. Pod Mangaliją wiele okrętów zapędziły na piasek.

Naynowsze wiadomości od Widdynu, nową wznieciły obawę. W ostatnich ośmiu dniach przyszło tam do 12,000 woyska w posiłku, i basza gotował się do wyruszenia naprzód. Mamy atoli nadzieię, że jenerał Geismar, który stoi oszańcowany pod *Czoroi* i nowemi zastępami jest wzmocniony, gotów jest równie do dzielnego spotkania.

Gazeta Powszechna donosi z listów nayświeższych z Brodów, o nadeyściu do Multan i Wołoszczyzny 25,000 nowego woyska z głębi Rossyi, przeto

wszelkie obawy najazdu ze strony Turków ustały. Z liczby tey przeznaczyć miano 10,000 dla jenerała Geismar, a 8,000 pod Gieorgiewo.

(*Z Petersburga* 11 *Listopada.*) Xięciu Menszczykowowi, który pod Warną w początkach oblężenia dowodził, i dotąd ieszcze z powodu ran odniesionych, nie iest czynny, darował także N. Cesarz iedno działo.

Donoszą z Tyflis pod dniem 21 Października, że po stanowczey klęsce zadaney połączonemu woysku tureckiemu pod *Akhałżik*, niedobitki rozproszyły się w kierunku do *Erzerum*, i wszystkie zamiary nieprzyiaciela zniweczone zostały. -- Dla nadchodzących mrozów, woyska pozaymowały leże zimowe. Hrabia Paszkiewicz, zostawiwszy wszystkie w porządku, przybył 17 b. m. do Tyflis. Tak skończyła się tegoroczna kampanija z Turkami w Azyi, którey owocem iest opanowanie 3 baszostw, 6 twierdz, i 3 obronnych zamków. Turcy podług wszelkiego podobieństwa, na nic się w tey porze roku nieodważą; a zwłaszcza że twierdza *Toprak-Cale* woyskiem rossyiskiem osadzona, iest tylko o 10 mil od *Erzerum* położona.

Okręt *Panteleimon* był w takiem niebezpieczeństwie podczas wiadomey przeprawy ciała dyplomatycznego z Warny do Odessy, że iuż wszyscy posłowie niewidzieli innego dla siebie ratunku, iak tylko w umieiętności pływania; ale kapitan angielski A'Court brat lorda Heytesbury, wziawszy na siebie kierowanie okrętu, zapobiegł zręcznie całemu niebezpieczeństwu.

TURCYA. (*Z Konstantynopola* 11 *Paźdz: z listu handlowego.*) "Możni państwa i niektórzy oświeceńsi członkowie dywanu, nie dzielą bynaymniey zapału z ludem, iaki w nim buletyny od woyska nadsełane wznieca ją; ani tego zaufania w następności, jakiém Sułtan zdaje się bydź przejęty. Położenie w istocie Porty niezdaje się bydź polepszonem od rozpoczęcia kampanii; Rossyanie trzymają się ciągle w swych stanowiskach, i dotąd piędzi ziemi zdobytey nieustąpili. Jest nawet powód do obawy, ażeby nieopanowali Warny (*) i Sylistryi, coby korzystną nadało im podstawę ku działaniom w przyszłości,-- położenie zaś Turków uczyniłoby nader wątpliwem i przymusiłoby może Husseyna baszę do przyjęcia bitwy na czystém polu, czego dotąd, miał rozum, że unikał.

Uzbrajają wiele okrętów wojennych mających ztąd niebawem wypłynąć do Dardanellów. -- Wiadomosci które Porta odbiera z Azyi, nie są wcale pocieszające;-- i właśnie wyprawiono posiłki, woysku działającemu przeciw Hr. Paszkiewiczowi.,,---

Dostrzegacz austryacki z d. 21 Listopada, zawiera świeży artykuł, z Konstantynopola pod d. 29 Października, następującey treści: "Dnia 15 Paźdz. odebrała Porta pierwszą wiadomość o zajęciu *Warny* przez Rossyan, lecz w tak niepewnych i wahających się podaniach, że uznano za rzecz potrzebną wysłać Bostandziego baszę do obozu W. Wezyra, dla zasięgnienia pewnieyszych szczegółów tego wypadku. Gdy przeto Sułtan dowiedział się bliżey o wszystkiem,-- postanowił natychmiast W. Wezyra, Mechmeda Selima baszę, za nieużycie należnych środkow i tęgości ku oswobodzeniu tey twierdzy, z urzędu złożyć, i jako popadłego w niełaskę do Gallipoli na wygnanie skazać. Na mieysce jego, mianował zaraz Kapudana baszę, *Izzet* Mechmeda baszę, który dzielną obroną Warny, do ostatka ścieśnioney i w wielu mieyscach zgruchotaney, tak sławnie się odznaczył, i temuż wraz z pieczęcią Padiszacha, jako naywyższey władzy oznaką, cały majątek, a nawet rynsztunki bojowe zrzuconego Wezyra oddał. Zaś na Jussufa baszę, za nagłe przeyście z swoiém woyskiem do rossyjskiego obozu, i pozbawienie przeto Kapudana, możności trzymania się dłużey w warowni, przez wyrok Muftego (*Fetfa*) rzucono klątwę, a cały jego majątek na skarb zabrany został.

(*) *Właśnie ją w tym samym dniu zdobyto, w którym ten list był pisany.* **P. R.**

"Od tey chwili podwaja Porta wojenne uzbrajania, (mówi daley Dostrzegacz);-- zaciąg żołnierzy, wyselanie do armii sprzętów wojennych, dział, ammunicyi, odbywa się z natężeniem; codziennie tu przybywają nowe oddziały Azyatów, a mianowicie jazdy, i niebawem ruszaią naprzód. Ostatnich dni przechodzili tedy Ajanowie z *Karahissar*, *Aidinu*, *Kostamuni*, *Biredschich i Bandurmy*; niedawno zaś naypotężnieyszy z *Derenbeghanów* Anatolii Czabanoglu, z kilku tysiącami jazdy.---

Z podziwieniem nakoniec, uyrzano tu wiele okrętów przybyłych z morza czarnego z masłem, kawiorem, i innemi przedmiotami żywności, (wyjąwszy zboże,) tudzież linami okrętowemi, żelazem i t. p. dotąd za kontraband wojenny uważanemi, a to za pozwoleniem rządu rossyjskiego.--- Zaledwie Porta dowiedziała się o tem, oświadczyła natychmiast, że nawzajem ze swojey strony znosi zatamowanie handlu na czarnem morzu, i dozwala takieyże liczbie okrętów udać się na wzwyż rzeczone morze z suchemi owocami, i innemi płodami wschodu. Tym końcem, sardyńskim i austryackim okrętom wydano stosowne firmany.

ANGLIA. (*Z Londynu* 11 *Listopada.*) Coraz głośnieyszą staje się tu puszczona wieść od dni kilku, o podpisanem przymierzu pomiędzy Angliją i Austryą względem spraw Turcyi. (*Z Hamburga* 16 *Listopada.*) Nadeszła tu wiadomość z listów kupieckich z Londynu, o zawartem przymierzu pomiędzy gabinetem londyńskim i wiedeńskim, tyczącem się woyny na Wschodzie.--- (Pisma francuzkie z d. 8 i 9 toż samo już wspominały; --- urzędowey atoli wiadomości niemasz jeszcze w tey mierze.)-- Gazety Londyńskie donoszą ciągle o nieustaiącem wysełaniu oddziałów woyska do Jrlandyi.--- W przystani *Portsmuth*, d. 4. Listopada zarzuciły kotwice: okręt linijowy rossyjski o 74 dział, iedna fregata i bryg, należące do eskadry, która 26 P. opuściła Kopenhagę.

FRANCYA. (*Z Paryża* 11 *Listopada.*) Dywizya morska wyprawiona ostatnią razą w Brestu, znayduie się już od 25 października na Tagu. Składa się z pięciu okrętów, między któremi iest liniowy *Duquesne* i fregata *Talia.* (*Przybycie tey dywizyi, podług nayświeższych doniesień z Lizbony, przeraziło niezmiernie D. Miguela, zwłaszcza że jey dowódzca, ma wyraźne upoważnienie, przyjmować na swóy pokład tych wszystkich Portugalczyków, którzyby się pod jego opiekę uciekali.*)

GRECYA. (*Z Alexandryi* 20 *Września.*) Wiadomości nadeszłe z wyspy Kandyi, donoszą w zatrważającym sposobie, o położeniu rzeczy na tey wyspie dla Turków. Obie strony walczą tam z okropną zaciętością;--- zbiory rzniwne są powiększey części zniszczone.

Gazeta powszechna Grecyi z d. 4 P.-- donosi, że wielki admirał grecki (tak wyraźnie go nazywa) Lord Cochran, po ośmiomiesięczney niebytności, dnia 30 Września, na pokładzie nowego okrętu parowego *Hermes*, przybył do Poros.

ROZMAITOŚCI.

Deputowani miasta Sztokolmu ofiarowali d. 5 Listopada następcy tronu i jego małżonce, kosztowny *serwis* srebrny dla ich syna.— Cena chleba w Paryżu znacznie podwyższona została.— Okręty wojenne rossyjskie, eskadry admirała Ricord przybyły już do Malty.— Wiadomość o wzięciu Warny, pierwey odebrał bankier Rotschild niż król francuzki!.. ale to rzecz bardzo naturalna: bo Rotschild mieszka w Strazburgu, dokąd musiała koniecznie pierwey przybydź, niż do Paryża, gdzie mieszka król francuzki;— i zkąd naypierwey

wysłano ją tam przez *telegraf*; ale prożność *kapitalistów*, lubi zawsze kadzidła chełpliwości! — Deputowani francuscy Kazimierz Perrier i Lefebvre, otrzymali ordery legii honorowey. — P. Adams, miał obranym zostać nanowo Prezydentem Stanów zjednoczonych Ameryki Północney, pomimo znaczney wyższości za Jaksonem. — Nietylko królewicz bawarski, ale i inni xiążęta, udają się do szkół publicznych. Synowie xięcia Radziwiłła w Berlinie, są także w gimnazyalnych szkołach umieszczonemi.— Woyna morska pomiędzy Neapolem i Trypolis, zakończyła się na tem, że król Neapolitański, znowu jak dawniey opłacać będzie haracz do skarbu Deja!...— Ibrahim basza w chwili wsiadania na okręt, odebrał rozkaz sułtana, aby walczył i bronił się do ostatniego; ale już było zapóźno, gdyż admirałowie odradzili mu wcześniey aby, jechał do domu....— W tyle woysk francuzkich w Morei, pokazują się bandy rozboynicze, naywięcey z Greków złożone.

We Lwowie odbył się seym stanów Galicyjskich d. 15 Października, z zwyczayną uroczystością: Kommissarzami byli Hrabia *Andrzey Centner* i *Kazimierz Badeni*.—Xiaże gubernator Galicyi, zagaił posiedzenie mową w języku polskim, i w tymże, na mowę pierwszego kommissarza odpowiedział.

Z innych państw nic ważnego i godnego wiadomości nienadeszło.

Arcyxiąże następca tronu austryackiego, cierpi jeszcze dotychczas z powodu odniesionego niedawno na polowaniu, przypadkowego postrzału śritem.— Ponieważ alkoran pod żadnym względem niepozwala mężczyznie odwiedzać cudzego seraju, a kommissya uczonych francuzkich w Egipcie dla dopełnienia opisów, koniecznie sobie tego życzyła; przeto basza Egiptu przez wrodzoną uprzeymość dla Francuzów, oświadczył: iż osoba płci żeńskiey, może naylepiey załatwić takową trudność praw świętych Machometa, wysłana zamiast mężczyzny; i Pani Jda St. Elm na ten koniec wybrana, już tey chwili dopełnia swego poselstwa. — Królewicz następca tronu pruskiego, odbywaiący obecnie podróż po całych Włochach, d. 5 Listopada opuścil Rzym obeyrzawszy, wszystkie osobliwości tey starożytney stolicy świata, i udał się do Neapolu.—

TEATR NARODOWY.

22. Dziś komedya: FERDYNAND i EWELINA.
